

KÖZLEMÉNY A KOLOZSVÁRI M. KIR. FERENCZ JÓZSEF TUDOMÁNY-
EGYETEM ÉLETTANI INTÉZETÉBŐL.

Igazgató: UDRÁNSZKY LÁSZLÓ dr. egyetemi tanár.

A látóterek vetélkedésének egy példájáról.¹

VERESS ELEMÉR dr. intézeti tanársegéd-től.

A látószerv két felének állapotában igen nagy különbséget úgy hozhatunk létre, ha akkor, midőn valamely fényforrásnak megfelelő színes utókép az egyik szemben még fennáll, a másik szemet ugyanezen fényforrás tényleges izgató hatásának tesz-
szük ki.

Fedjük el az egyik szemet tökéletesen és nézzünk azután a másikkal pl. gázlámpa Auer-égőjére kb. 50—60 cm.-nyi távol-
ságból, mindaddig, míg a szem adaptatiója odáig jutott, hogy
az égő fonását élesen megláthattuk. Ha most az ingernek kitett
szemet eltakarjuk és a pihent szemmel nézünk a fényforrásba,
a két látótérnek különböző izgalmi állapota közül hol az egyik,
hol a másik fogja figyelmünket magára vonni. Az adaptáló-
dott szem eltakarása után a szemben az égőnek utóképe leg-
többször közepén zöld, szélén vörös színben, esetleg csak pár
másodperc multán lesz észrevehetővé. Bár a világítás meg-
cserélésekor figyelmünk a pihent, a még nem adaptálódott szem
ingerlése kezdetén ezen látószerv izgalmára irányul, a másik
szemben fennálló utóképet bizonyos nyugodt ítélőképesség be-
gyakorlása után a subjectivus látótérben magunk elé, a másik
szemmel látott fényforrás mellé tudjuk vetíteni. Figyelmünket
mostan bizonyos erőfeszítéssel egyik vagy másik benyomásra

¹ Előadatott az E. M. E. orvos-természettudományi szakosztálya 1903.
évi december hó 4-én tartott orvosi szakülésén.

irányíthatjuk. A színes utókép a tárgyilag sokkal nagyobb izgalmat előidéző fényforrás képét teljesen elfedheti.

E folyamatnál, mint általában a vetélkedés tiszta példáinál, a szemnek megmozdítására, irányítására vagy az alkalmazkodás készülékének működésváltozására nincsen szükség, illetőleg ezek, a mennyire lehetséges, a kísérlet lefolyásánál kizárandók.

Ha a vetélkedést az akarat megfeszítése révén előidéznünk sikerült, a tényleg izgató fényforrás és az egész lámpa képe a környéki látás terén is, jellemző átalakuláson megy keresztül. A kép úgyszólván nem tárgyi többé, azon tulajdonságait, melyek révén tárgyi kiterjedéséről a mélységi irányban más viszonyok mellett tudomást szerzünk, elveszti. Az egész lámpa képe lapossá válik, távlata elvész, mert a másik oldal izgalma a mélységi kiterjedés megítélésénél nem érvényesül. A látótereknek, helyesebben a látótérben a látott tárgyaknak vetélkedése ilyenkor lehetőleg tökéletessé válik.